

“कृषि विधुत पर्यटन र पूर्वाधार, राक्सिराङ्गको विकासको आधार”

भन्ने मूल नाराका साथ गाउँपालिकाको समृद्धि तर्फको यात्रालाई अगाडि बढाउने मूल नीति अबलम्बन गरिएको छ ।

(क) आर्थिक क्षेत्र

कृषि तथा सिंचाई

- निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यावसायिक कृषितर्फ उन्मुखगर्दै व्यवसायिक कृषिलाई बजारको प्रतिस्पर्धी हुन एवं बिषादीरहित (अर्गानिक), र गुणस्तरीय उत्पादनका लागि कृषिका सबै सरोकारवालाहरु (उत्पादक, प्रशोधनकर्ता, व्यापारी) समेतको माग र आवश्यकता अनुसार उपलब्ध स्रोतको आधारमा सहजीकरण गर्ने नीति लिइने छ ।

- कृषि उत्पादकत्व वृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउन निश्चित अवधिका लागी विपन्न एवं जोखिममा परेका कृषकहरु तथा त्यस्ता सेवा नपुगेका गाउँ क्षेत्रलाई लक्षित गरी साना सिंचाई आयोजनाहरुलाई विशेष प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाउन पहल गरिने छ ।

- गाउँपालिकाको विभिन्न क्षेत्रलाई, निश्चित गते वा बारहरुमा सब्जी मण्डी थोक बजार, हाटबजार, तरकारी वा अन्य कृषि उत्पादन संकलन केन्द्रका रुपमा विकास गरी कृषिबजारलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।

- गाँजा खेति प्रतिस्थापनका लागि कृषि तथा पशु लक्षित आय आर्जनका कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

- युवाहरुको विदेश पलायन हुने सोचलाई निरुत्साहित गरी नमूनाको रुपमा १ वार्ड ५ व्यवसायिक कृषक उत्पादन गरी कृषि क्षेत्रका विभिन्न व्यवसाय गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।

- मौरीपालन, च्याउको विउ, उन्नत तरकारीको बीउ , फलफूलको विरुवा, प्लाष्टिक टनेल, प्लाष्टिक पोखरी, माछाको भुरा, आधुनिक कृषि औजार तथा उपकरण आदिमा निश्चित प्रतिशत अनुदान दिई पौरखी किसान, कृषक समूहलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ

- कृषि र पशु शाखामार्फत भकारो तथा गोठ सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरी कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्ने नीति लिइने छ ।

- व्यवसायिक कृषकहरुले कृषि क्षेत्रमा गरेको उपलब्धिलाई मापन गरी प्रतिस्पर्धाका आधारमा पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।
- लोप हुन लागेका स्थानीय रैथाने जातका बीउ बीजनहरुको संरक्षण गरिनेछ ।
- कृषि विमाका सम्बन्धमा अभिमूखिकरण गरी कृषि विमा प्रति प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- एक गाउँ एक उत्पादनको नीति लिइनेछ ।
- सिचाइयोग्य फाँटहरु तथा कृषि पकेट क्षेत्रको पहिचान गरी सो क्षेत्रमा विभिन्न परम्परागत र आधुनिक प्रविधिको माध्यमबाट खेर गएको पानीलाई उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
- मनहरी खोला चुर्लिङ खोला जिर्खे खोला गोराङ्गदी खोला लोथर खोला रेउती खोला लगायतका अन्य खोलाहरुबाट हुने कटानको रोकथाम गर्ने नीति लिइनेछ ।

पशुपालनतर्फ

- दुध, मासु, अन्डामा आत्मनिर्भर बनी निर्यात गर्ने नीति लिइनेछ ।
- दुध चिस्यान केन्द्रहरुको स्थापना गरी स्थानीय कृषकहरुबाट उत्पादित दुधलाई चिस्यानकेन्द्र मार्फत बजारमा सजह पहुँच पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।
- चालु आर्थिक वर्षमा गापाको विशेष पहलमा १ वटा घाँसको नर्सरी स्थापना गरिने छ, र क्रमशः १ वडा १ नर्सरी स्थापनामा जोड दिइनेछ । जसले गाउँपालिकाको हराभराको मूल नीतिलाई सहयोग पुऱ्याउने विश्वास लिइएको छ ।
- पशुपालनका क्षेत्रमा पशुसेवा प्रसारका कार्यक्रम, समूह समितिहरु गठन र कार्यक्रममा आवद्धता, कृषक भ्रमण, तालीम, गोष्ठी जस्ता सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । समूहगत रुपमा र व्यवसायिक फार्महरुलाई विभिन्न किसिमका अनुदानका कार्यक्रम मार्फत किसानहरुको प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइने छ ।
- कृत्रिम गर्भाधान मार्फत नश्ल सुधार गरी दुध तथा मासु उत्पादमा बृद्धि गर्ने नीति लिइने छ ।
 - **पशु विमा** सम्बन्धमा अभिमूखिकरण गरी पशु विमा प्रति प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।

उद्योग/ वाणिज्य/आपूर्ती

- उद्यमशिलता विकास एवं आयमुलक रोजगारी अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी महिला, दलित, आदिवासी/जनजाती र व्युत्पन्न समुदाय एव पछाडि परेका जनसमुदायलाई लघु उद्यममा सहभागी गराइने नीति लिइने छ ।
- लक्षित समुदायमा आय आर्जनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- गुणस्तरहीन एवं म्याद नाघेका बस्तुहरुको विक्री वितरणलाई रोक्न प्रभावकारी कदम चालिने छ

• एकाधिकार र कृत्रिम अभावको स्थिति रहन नदिन प्रभावकारी नियमन तथा अनुगमनको व्यवस्था गरिनेछ ।

- बेरोजगार युवाहरूलाई लक्षित गरी स्थानीय साधन स्रोत उपयोग हुने गरी उद्योग कलकारखाना खोल्न प्रोत्साहन गरिनेछ । वन तथा वनस्पतीजन्य उद्योगहरूको स्थापना गरी आय आर्जनमा बढावा दिने नीति लिईनेछ ।

पर्यटन/संस्कृति

• चेपाङ्ग राजाको दरबारको भग्नावशेषको तौतालाङ्ग, न्याउरी दरबार, प्वाकल गुफा, लुङ्गुडेडाँडा दरबार, चमेरेगुफा जलपरी झरना, भिम्बुङ्ग, पाईराङ्ग, किन्दराङ्ग बुढामहादेव गुफा, गुप्तेश्वरी गुफा, शंकरेगुफा, तर्सिकोट रानीपोखरी, दुईचोक डाँडा, भुक्टी डाँडा, आवरा डाँडा लालीगुराँस पार्क, भिमचुली माताचुली भ्यूटावर, सरास्वती ओडार, काम्लेको चमेरे गुफा, इन्द्रुङ्ग, लंका राम लक्ष्मण दरबार, दाराङ्ग, सुरुङ्गे डाँडा लगायत अन्य संभाव्य क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने नीति लिईनेछ ।

• सम्भावित पर्यटकीय एवं सांस्कृतिक क्षेत्रहरूको पहिचान र विकास गरी दिगो आर्थिक विकास र रोजगारीको सृजना गर्दै लगिने नीति लिइनेछ ।

• पर्यटकीयस्थल, ऐतिहासिकस्थल, धार्मिकस्थल, देवालय, शिवालय, गुम्बाहरू, चर्चको संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।

(ख) सामाजिक क्षेत्र

शिक्षा:

• आधारभुत बाल विकास केन्द्र तथा लक्षित समूहका बालबालिकाहरूको पहुँच बढाउन विभिन्न प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू ल्याउने नीति अपनाइनेछ ।

• राष्ट्रिय तथा अर्न्तराष्ट्रिय गै.स.स.हरूको साभेदारीमा बालबालिकाको हित र कल्याणको लागी सहयोगात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।

• सामुदायिक विद्यालयहरूको पूर्वाधार विकासमा जोड दिने नीति लिईनेछ ।

- गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरू मध्ये कम्तिमा १ विद्यालयलाई प्राविधिक विद्यालय र १ विद्यालयलाई नमूना विद्यालयको रूपमा विकास गर्ने नीति लिईने छ ।

• विद्यालय पहुँच भन्दा बाहिर रहेका, वीचैमा कक्षा छाड्ने बालबालिकालाई विद्यालय भित्र्याउन आवश्यक पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।

• गैसस मार्फत बालबालिकाहरूलाई खाजाको व्यवस्था गर्ने गराउने नीति लिईनेछ ।

• ससर्त कार्यक्रम मार्फत विद्यालय तहमा अध्ययन गर्ने बालबालिकालाई छात्रवृत्ती उपलब्ध गराउने नीति लिईनेछ ।

स्वास्थ्य:

- जनस्वास्थ्यसँग सम्बन्धित प्रतिरोधात्मक, निदानात्मक, प्रवर्द्धनात्मक, उपचारात्मक तथा निरोधात्मक स्वास्थ्य सेवाहरु प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको सिद्धान्तअनुसार सञ्चालन गरिनेछ । सञ्चालनमा रहेको अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवालाई विस्तार गरिनेछ ।
- आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा सबैको सहज पहुँच बढाउनका लागि गाउँपालिका, निजी तथा गैरसरकारी निकायहरुबाट एकीकृत रुपमा विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित गाउँवासी, समुदाय (आदिवासी/जनजाती, दलित, अपाङ्ग,)लाई लक्षित गरी स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतनामूलक र विशेष लक्षित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य (प्रजनन स्वास्थ्य) र बाल स्वास्थ्य-खोप, पोषणमा थप जोड दिइने छ ।
 - स्वास्थ्य विमा गराउन सबै गाउँपालिकाबासीलाई सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
 - गाउँ घर क्लिनिक मार्फत बालबालिकाहरुको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने नीति लिईनेछ ।
 - स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको दक्षता बृद्धि गर्न पुनर्ताजकी तालिम दिइनेछ । ५० बर्ष उमेर पुरा गरेका पुराना स्वयंसेविकाहरुलाई विदाई गर्न र पाँच बर्ष नाघेका स्वयंसेविकालाई सम्बन्धित आमा समूह मार्फत नविकरण गर्ने नीति लिईनेछ ।
 - दुई वटा बच्चा पाई स्थायी बन्धाकरण गर्ने जोडीलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईनेछ ।
 - दुर्गम गाउँहरुमा स्वास्थ्य शिविर गर्ने नीति लिईनेछ ।
 - अझै पनि विरामी हुँदा अस्पताल डाक्टरकहाँ जानु भन्दा पुजापाठ गर्ने, धामी भाँकीकोमा जाने परम्परा छ । त्यसलाई निरुत्साहित गर्न सचेतनामूलक विभिन्न कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ ।
 - १ वार्ड १ स्वास्थ्य चौकी निर्माण र व्यवस्थाका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।
 - प्रसुतीका लागि प्रोत्साहन गर्न एक वर्थिङ्गसेन्टर एक बेटिड रुमको व्यवस्था गर्ने नीति लिईनेछ ।
 - गाउँपालिकाको केन्द्र तथा वरपरमा १५ सैयाको अस्पताल निर्माणको लागि पहल गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई:

- खानेपानी सुविधा नपुगेका ठाउँमा जनताको पहुँच विस्तारका साथै खानेपानीको गुणस्तरमा समेत ध्यान दिइनेछ ।
- एक घर एक धाराको सरकारी नीतिलाई गा.पा.को हकमा समेत आत्मसात गर्दै जाने नीति लिईनेछ।
- सरसफाई कार्यक्रमलाई खानेपानी आयोजनाको अभिन्न अङ्गको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । गाउँक्षेत्रको सरसफाइ कार्यलाई तीव्रता र निरन्तरता दिइने छ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि फोहरलाई कुहिने र नकुहिने फोहरमा वर्गिकरण गरी व्यवस्थापन गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

महिला :

- महिलाहरुको क्षमता अभिवृद्धिको लागि आधुनिक सीप तथा तालिम लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिलाहरुको आयमा बढोत्तरी हुने खालका चेतनामूलक तथा सीपमूलक कार्यक्रम र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- महिला हिंसा तथा महिलालाई गरिने दुर्व्यवहार रोक्न शुन्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- महिलालाई समूह समिति गठन गरी सहकारीमा आबद्ध गराइने नीति लिईनेछ ।
- एकल महिलालाई सहकारीमा आबद्ध गराई सहकारीका माध्यमबाट विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी समाजमा आत्मसम्मानका साथ बाँच्न र आय आर्जन छोराछोरीको शिक्षादिका लागि न्यूनतम ब्याजदरमा ऋण उपलब्ध गराउने नीति लिईनेछ ।
- **बालबालिका:** बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा तथा नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट जारी “बालमैत्री स्थानीय शासन: राष्ट्रिय रणनीति र कार्यान्वयन कार्यविधि- २०६८”लाई आत्मसात गरी यस राक्सिराङ्ग गाउँपालिकालाई पूर्ण रूपमा बालमैत्री स्थानीय तहको रूपमा स्थापित गराउने उद्देश्य लिइने छ ।
 - आ.व. २०७५/०७६ मा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम सम्बन्धमा अभिमुखिकरण गर्ने र त्यसपछिका वर्षहरुमा यस कार्यक्रमलाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्ने नीति लिईने छ ।
 - बालबालिकालाई सबै किसिमका दुर्व्यवहार, यातना, अपहरण र भेदभावमुक्त बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
 - सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विपन्न बालबालिकाहरुको स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी विशेष लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।

सार्वजनिक विद्यालयहरूमा बालक्लब गठन गरिनेछ । बालक्लब गठन भईसकेकाहरूका लागि निरन्तरता दिईनेछ । हरेक विद्यालयको व्यवस्थापन समितिको बैठकमा बालक्लबबाट १ जना बालक र १ जना बालिकालाई आमन्त्रित सदस्य रूपमा आमन्त्रण गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

- बालश्रम न्यूनिकरणको नीति लिईनेछ ।
- बिहेवारी २० वर्ष पारी भन्ने नीतिलाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ । २० वर्षभित्रै विवाह गर्ने जोडीको विवाह दर्ता गर्ने कार्य र त्यसरी विवाह गरेका बाबुआमाबाट जन्मने बच्चाको जन्मदर्ता गर्ने कार्यलाई निरुत्साहन गरिनेछ ।
- बालक्लबहरूलाई सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी बाल क्लब मार्फत बालविवाह न्यूनिकरणका लागि पहल गरिनेछ ।

भिन्न क्षमता भएका व्यक्तिहरू:

- विश्वव्यापी मापदण्ड अनुरूप सडक, यातायात, सार्वजनिक स्थल, सरकारी भवन, अस्पताल र विद्यालयहरू अपाङ्ग मैत्री बनाइनेछ ।
- सामाजिक आर्थिक पूर्वाधारहरूको विकास गरी अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि स्वतन्त्र, स्वावलम्बी र मर्यादित जीवनयापनका अवसरहरूको सिर्जना गरिनेछ ।
- भिन्न क्षमता भएका भएका व्यक्तिहरूको सशक्तिकरणका लागि उनीहरूका संस्थाहरू तथा सरकारी एवं राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रीय गैरसरकारी संस्थाहरूसँग अन्तरसम्बन्ध, सहकार्य, सहयोग र समन्वयलाई सुदृढ बनाइने नीति लिइने छ ।
- भिन्न क्षमता भएकाहरूको तथ्यांक अद्यावधिक गरी अपाङ्गताको प्रकृतिका आधारमा आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिईनेछ ।

युवा:

- सामाजिक आर्थिक उच्चमशीलताको विकास गर्दै युवाहरूलाई रोजगारी तथा स्वरोजगारी र सामाजिक कार्यका लागि अवसर प्रदान गरिनेछ ।
- विदेश पलायन हुने युवा सोचलाई निरुत्साहित गरी नमूनाको रूपमा युवा व्यवसायिक कृषक उत्पादन गरी कृषि पशु क्षेत्रका विभिन्न व्यवसाय गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- युवाहरूको शिक्षा, तालिम, रोजगारीलाई विशेष ध्यान दिइनेछ । युवाहरूलाई गाउँ भित्र नै आफ्नो भविष्य छ भन्ने भावनाजागृत गराउन एवं आफ्नो श्रम र सीपको सदुपयोग गर्न प्रोत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- युवाहरूको सर्वाङ्गीण व्यक्तित्व विकासका लागि खेलकुदमा सहभागी हुन प्रेरित गरिनेछ ।

- युवा खेलाडीहरूलाई प्रोत्साहन गर्न अध्यक्षकप रनिडशील्ड फुटवल प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ।
- युवा श्रम सहकारी गठन गरी युवा स्वरोजगार कार्यक्रम मार्फत स्वरोजगार बनाउन प्रयत्न गरिनेछ ।

ज्येष्ठ नागरिक:

- ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई लक्षित गरी सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रबाट सञ्चालनमा रहेका ज्येष्ठ नागरिक भत्ता लगायतका आर्थिक सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन र व्यवस्थापन गरिने छ ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरूको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई सदुपयोग गर्ने नीति लिइने छ ।
- गाउँ घर क्लिनिक मार्फत ज्येष्ठनागरिकहरूको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ ।

(ग) पूर्वाधार क्षेत्र

भौतिक पूर्वाधार क्षेत्र:

- गाउँपालिका केन्द्रलाई जिल्ला सदरमुकामसम्म र गाउँपालिकाको केन्द्रबाट वडा केन्द्र जोड्ने सडकहरूलाई निर्माण तथा स्तरउन्नति गर्न प्राथमिकता दिने नीति लिइनेछ ।
- समुदायबाट पहिचान गरिएका भौतिक पूर्वाधारका क्षेत्रहरूको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रबाट सञ्चालन गरिने हरेक खालका विकास निर्माण तथा सेवा प्रकृत्यामा वातावरण संरक्षण तथा प्रवर्द्धनमा विशेष जोड दिइनेछ । सार्वजनिक सडकको दाँयाबाँया वृक्षारोपण गर्नुपर्ने नीति लिइनेछ ।
- पूर्वाधारको विकास एवं निर्माण गर्दा आर्थिक तथा सामाजिक रूपले पछाडि परेका वर्ग, समुदाय, जाती र क्षेत्र लाभान्वित हुने गरी सन्तुलन कायम गर्ने नीति लिइने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका रणनीतिक सडकहरूको पहिचानको लागि आवश्यक मापदण्डहरू तय गरिने छ साथै गाउँपालिका भित्रका सडक र आयोजनाहरूको अभिलेख तयार गरिने छ ।
- हरेक वर्षको चैत्र मसान्तभित्र पूर्वाधार तर्फका आयोजनाहरू सम्पन्न गराउने नीति लिइनेछ । आफ्नो वडाभित्रका सबै योजनाहरूको सबैभन्दा पहिला उभोस गठन, सम्झौता र सम्पन्न गराउने वडालाई आगामी वर्ष दिइने बजेटमा रकममा थप अंक प्रदान गरिने नीति लिइनेछ ।

बस्ती विकास तथा शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी नीति

- यस गाउँपालिकाको वस्ती विकास तथा शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभुत मापदण्ड निर्माण गरिने छ ।

- भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण आचार संहितालाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्दै लगिनेछ।

२०७२ साल वैशाखमा गएको विनाशकारी भूकम्पबाट पिडित १६८३ मध्ये १४४५ ले मात्र सम्भौता गरेकोमा पहिलो किस्ता प्राप्त गर्ने १४४३, दोस्रो किस्ता प्राप्त गर्ने ८७० र तेस्रो किस्ता प्राप्त गर्ने ७०८ मात्र भई धेरै लाभग्राहीले हालसम्म पुरा राहत नपाइसकेको अवस्था छ । त्यसलाई प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाको केन्द्रमा भूकम्प शाखा स्थापना गरी शाखा मार्फत लाभग्राहीको सूचीमा परेका भूकम्पपिडितलाई यथाशिघ्र घरनिर्माण गर्न पहल गराईनेछ । निर्माण गरीसकेका लाभग्राहीहरूलाई किस्ता रकम प्राप्त गराउन विशेष पहल गरिनेछ । भूकम्पबाट घर क्षतिग्रस्त भएका तर लाभग्राहीको सूचीमा नपरेका घरधनीहरूलाई लाभग्राहीको सूचीमा समावेश गरिदिन सम्बन्धित निकायमा विशेष पहल गरिनेछ ।

- सरकारी भवनहरू निर्माण गर्दा अपाङ्ग मैत्री भएमा मात्र नक्सा पास गर्ने नीति लिइने छ ।

- नक्शा पास गर्ने गराउन र भू-कम्प प्रतिरोधी भवन बनाउन आवश्यक तालिम र सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ

- गाउँस्तरीय सडकहरू कच्ची सडक निर्माण ग्रावेल तथा स्तरउन्नति गर्न अनिवार्य रूपमा सडकको चौडाई ६ मिटर हुनुपर्ने नीति लिईने छ ।

- गाउँपालिका भित्रका सडकहरूलाई ४ वर्गमा विभाजन गरी A वर्गमा पर्ने सडकहरूको सडक क्षेत्राधिकार २० मिटर B वर्गमा पर्ने सडकहरूको सडक क्षेत्राधिकार १४ मिटर C वर्गमा पर्ने सडकहरूको सडक क्षेत्राधिकार १० मिटर D वर्गमा पर्ने सडकहरूको सडक क्षेत्राधिकार ६ मिटर कायम गर्ने नीति लिईनेछ ।

सूचना । प्रविधि

- आगामी आ.व.बाट गाउँ कार्यपालिका कार्यालयको नाममा आन्तरिक फेसबुक खोल्ने र कार्यपालिका कार्यालय र वडा कार्यालयहरूबीच इन्टरनेटको माध्यमबाट रिपोर्ट पेश र स्वीकृति गर्ने अभ्यासको शुरुवात गरिने छ ।

- एक वडा एक सूचना केन्द्र स्थापनामा जोड दिइने छ ।

- गाउँपालिकाको केन्द्र र वडा केन्द्रमा (टेलिफोन र इन्टरनेटको) सिधै सञ्चार सञ्जाल निर्माण गर्न जोड दिइनेछ ।

● उर्जा र बैकल्पिक उर्जा

- राष्ट्रिय तथा शाखा लाइनको विस्तारका लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- लघु जलविद्युत, पेल्ट्रिसेट हाइड्रोपावर तथा सौर्य उर्जाको माध्यमबाट आगामी ४ वर्षभित्र टुकीमुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बैकल्पिक उर्जाको उपयोगलाई प्राथमिकता दिने नीति लिइनेछ ।
- बैकल्पिक उर्जा हावाबाट बिजुली, उत्पादनको लागि विभिन्न नीजि व्यवसायिक कम्पनीमार्फत सम्भाव्यता अध्ययन गराई राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जोड्ने कार्ये लाई प्रोत्साहन गर्ननीति लिइनेछ ।
- साना जलविद्युत आयोजनाको निर्माण र उपयोग सम्बन्धमा अध्ययन गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।

(घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

वन

- नाँड.गा डाँडाहरुमा बृक्षारोपण गर्ने नीति लिइनेछ
- वन क्षेत्रमा उपलब्ध हुने चिराइतो, अम्रिसो, कुरीलो, लौसी, वेदबाँस, मन्डुला, चिउरी जस्ता विभिन्न प्रजातिका रुख विरुवा एवं जडीबुटीलाई व्यवसायिक खेती तर्फ उन्मुख गरी आय आर्जनको माध्यम बनाउने नीति लिइनेछ ।
- वन र वनक्षेत्रलाई व्यवस्थापन गरी आयमूलक क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वन, कृषि, भू तथा जलाधार संरक्षण, वातावरण आदि परस्पर सम्बन्धित विषयहरुमा एकीकृत रुपमा योजना सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वन पैदावरमा आधारित लघु उद्भम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- समूहद्वारा बिरुवा उत्पादन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सामुदायिक वन व्यवस्थापनको नीति लिइनेछ ।
- निजी वन दर्ता गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वन क्षेत्र मा रहेका सार्वजनिक जग्गाहरुमा उद्यान निर्माणको नीति लिइनेछ ।
- व्यवसायिक रूपमा काठ दाउरा निकासी तथा वनजन्य जडिबुटी वा गैर काष्ठ वन पैदावर बिक्री वितरणमा कर लगाउने नीति लिइनेछ ।
- वन फँडानीलाई निरूत्साहित गरी लोपोन्मुख वन्यजन्तु संरक्षणमा जोड दिने नीति लिइनेछ ।
- हरीयो बढाउ सन्ततीलाई जोगाउ भन्ने नारा का साथ एक व्यक्ति एक रुख को नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- क्षतिपूर्ति बृक्षारोपणलाई अनिवार्य गराइनेछ ।

सार्वजनिक जग्गा संरक्षण:

- गाउँक्षेत्र भित्रका सार्वजनिक जग्गाहरुको संरक्षणको लागि विशेष पहल गरिनेछ । गाउँक्षेत्र भित्रका ऐलानी/प्रतिजग्गाको लगत लिइ संरक्षणको

कार्यलाई अगाडि बढाइने छ र ऐलानी/प्रति जग्गाको उपयोग गरी आय आर्जनको रूपमा परिणत गर्न योजना र कार्यक्रमहरू बनाई कार्यान्वयन गरिने छ । साथै सरकारी जग्गाहरूको समेत लगत लिई व्यवस्थित गरिने छ । सार्वजनिक जग्गामा बनेका घर, भवन, सटर, टहरा, घुम्तीहरूलाई गाउँपालिकाको दायरामा ल्याईने नीति लिईनेछ ।

वातावरण:

- नेपाल सरकारले तयार गरी लागु गरेको वातावरणमैत्री स्थानीय शासनको प्रारूप अनुसार यस गाउँपालिकाले आगामी आ.व.देखी नै कार्य आरम्भ गर्नेछ र यस प्रारूपलाई गाउँपालिकाले गाउँपालिकाको मुल नीतिको रूपमा लिई सम्बन्धित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने छ ।
- प्राकृतिक वातावरणको संरक्षण, पुनःस्थापना र दिगो उपयोगमा जोड दिईनेछ ।
- मूहान तथा पोखरीहरूको संरक्षण गरी रिचार्ज सिस्टममा ध्यान पुर्याइनेछ ।
- वातावरण व्यवस्थापनको लागि संस्थागत विकास गर्ने विभिन्न निकायहरूको भूमिका र जिम्मेवारीमा स्पष्टता ल्याई पूर्वाधार विकास कार्यलाई वातावरण मैत्री बनाइनेछ ।
- पानीको स्रोतको दिगोपनाको लागि पुराना कुवा मुहान तथा पोखरीहरूको मर्मत सम्भार एवं संरक्षणका साथै पुनर्भरण पोखरी (Recharge Pond) बनाउने कार्यलाई जोड गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापन: बाढी पहिरो आगलागी लगायतका प्राकृतिक प्रकोपबाट जनधनको क्षति भएकाहरूका परिवारका लागि खोज उद्धार राहतको सेवा उपलब्ध गराइने नीति लिइनेछ ।
 - विपद् व्यवस्थापन सुरक्षा निकाय जनप्रतिनिधि टोल विकास संस्था गैससको सहयोग लिने नीति लिईनेछ ।
 - क्षतिको मूल्यांकनका आधारमा न्यूनतम राहत उपलब्ध गराइने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
 - यस गाउँपालिकाको विभिन्न वडाहरूमा चट्याङ्ग गई मानवीय क्षति हुने कार्यलाई नियन्त्रण गर्न गाउँपालिकाको वडा नं १ को कुपिनटार र सो वासपासमा, वडा नं ३ को कोलडाँडा, केराबारीमा र वडा नं ६ को संभाव्य क्षेत्रमा अध्ययन गरी अर्थिङ्ग लाईनिङ्ग एरेष्टर राख्ने नीति लिईनेछ ।
 - बन, वातावरण र विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रका विभिन्न कार्यक्रमहरूका लागि रु ५० पचासलाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
 - जलचर र थलचरहरूको संरक्षणका लागि करेन्टलगाई माछा मार्ने, विषादी प्रयोग गर्नेहरूलाई कडा कारबाही गर्ने नीति लिईनेछ । यसका लागि रु ५० हजार बजेट विनियोजन गरी सुरक्षा निकायको परिचालन मार्फत न्यूनिकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।

(ङ) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

कार्यालय व्यवस्थापन:

- गाउँ कार्यापालिका कार्यालयको भवन निर्माणमा जोड दिइनेछ । भवन निर्माणका लागि ठूलो बजेट लाग्ने हुनाले प्रदेश सरकार वा संघीय सरकारसँग भवन निर्माणको लागि बजेट माग गरिनेछ
- कार्यालय भवन नबनेका वडा कार्यालयहरूका लागि यथाशिघ्र भवन बनाइनेछ । भएका वडा कार्यालयहरूलाई अझ व्यवस्थित र सेवाग्राही मैत्री बनाइने छ । यस कार्यका लागि रु लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।
- हाल निर्माणाधिन वडाकार्यालयहरूलाई निरन्तरता दिने नीति लिइनेछ ।
- छुट्याईएको बजेटबाट कार्यालय भवन नबनाउने, गाउँपालिकाबाट तोकिएको समयभित्र तोकिएको कार्य नगर्ने , तोकिएको मितिमा बडाको बैठक नबस्ने, मासिक रिपोर्ट नबुझाउने, वडा कार्यालयमा बसी सेवा नदिने, वडाध्यक्ष र वडासचिवले आफु बिदामा बस्नु अघि माथिल्लो तहबाट स्वीकृति नलिने, वडाध्यक्षले ३ दिनभन्दा बढी बिदामा बस्दा वडा सदस्यलाई कार्यवाहक नदिने गरेमा प्रत्येक शिर्षकका आधारमा आगामी बर्ष वडामा दिइने बजेटमा कटौति गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जनप्रतिनिधि, शिक्षक र कर्मचारीहरूको घरमा अनिवार्य रुपमा शौचालय बनाउनुपर्ने नीति लिइनेछ । सो का लागि ३ महिना समय दिइनेछ । सो समयभित्र पनि शौचालय निर्माण नगरेमा गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिदै आएको पारिश्रमिक सेवा सुविधा रोक्रे नीति लिइनेछ ।

राजस्व सम्बन्धी नीतिहरू:

- आन्तरिक आयका नयाँ र स्थायी स्रोतहरुको खोजी गरिने नीति लिइने छ ।
- आगामी आ.ब.देखी व्यवसाय कर, सम्पत्ति कर जस्ता करहरु लगाई गाउँपालिकाको विकासमा मैले पनि योगदान गर्नुपर्छ भन्ने मान्यताको विकास गराउने नीति लिइनेछ । सम्पत्तिकर बाट आएको रकम सम्बन्धित वडाकै विकासमा खर्च गर्ने नीति लिइने छ ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सवारी साधनहरुले नविकरण गर्दा लिइने स्थानीय कर यसै गाउँपालिकामा अनिवार्य रुपमा बुझाउनु पर्ने नीति लिइनेछ ।
- अन लाईन सिष्टमबाट राजश्व संकलन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- राजस्व असुलीमा संलग्न कर्मचारीको मनोबल उच्च गराउन आवश्यक उत्प्रेरणात्मक नीति लिइने छ । संकलित राजश्व गाउँ कार्यपालिका कार्यालयमा तोकिएको समयमा बुझाउने र सबैभन्दा धेरै राजश्व संकलन गर्न वडालाई आगामी बर्ष दिइने अनुदान रकममा रु २ लाख थप अनुदान दिइने नीति लिइनेछ ।

पेशकी/बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी नीतिहरू:

- उपभोक्ता समितिलाई पेशकी दिने कार्यलाई निरुत्साहित गरिने छ ।
- हालसम्मको बेरुजुलाई शुन्यमा भार्ने नीति लिइने छ ।
- पुरानो पे.फ. बाँकी रहेका व्यक्ति वा संघसंस्थाहरुलाई अविलम्बन् पे.फ. गराउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- हालसम्मको बेरुजुलाई यकीन गरी फछ्यौट गर्न गराउन समिति गठन गरी कार्य अघि बढाइनेछ ।

लेखापालन तथा लेखा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति:

- लेखा व्यवस्थापन तथा लेखापालनलाई मितव्ययी र प्रभावकारी बनाइने छ ।
- सार्वजनिक खर्चको मितव्ययीतालाई विशेष ग्राह्यता दिइने छ ।
- गा.पा.को आय व्ययलाई मासिक रुपमा सूचना पाटी तथा वेवसाईटमा सार्वजनिक गरिनेछ

कर्मचारी प्रशासन:

- कर्मचारीको मनोबल उच्च पार्ने नीति लिइने छ । कार्यालयको हित र आन्तरिक आयमा सक्रिय रुपमा लाग्ने कर्मचारीलाई उत्कृष्ट कर्मचारी घोषणा गर्न आवश्यक मापदण्ड तयार गरिने छ ।

- कर्मचारीलाई सेवा प्रति लगनशील र कर्तव्य निष्ठ बनाउन दण्ड र पुरस्कारको नीति कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

भ्रष्टाचार निवारण कार्ययोजना:

- गाउँ कार्यपालिका कार्यालयलाई भ्रष्टाचार मुक्त र सदाचार युक्त बनाउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- सुशासनका आधारभुत मान्यताहरूलाई आत्मसात गर्दै तद्अनुकुलको व्यवहार गर्दै लगिने छ ।
- राक्सिराङ्ग गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिका कार्यालय र यस अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरूलाई देशकै उत्कृष्ट नमूना कार्यालय र अनुकरणीय गाउँपालिका बनाउन चालु आ.ब.देखी नै आवश्यक कार्यको थालनी गरिने छ ।
- कार्यालयको उजुरीपेटीका मार्फत उजुरी गुनासाहरूलाई दैनिक रूपमा प्राप्त गरी फछ्यौट गर्दै जाने नीति लिईने छ ।
 - गाउँ कार्यपालिका कार्यालयमा सबै नागरिकहरूले स्पष्ट देख्न र पढ्न सक्ने गरी डिजिटल नागरिक वडापत्र राखिने छ ।
 - सेवाग्राहीहरूलाई सहजीकरण गर्नका लागि कार्यालयको मुखैमा हेल्पडेक्सको व्यवस्था गरिनेछ ।
 - गाउँपालिकाका वडाहरूमा अनलाईन घटना दर्ताको कार्य आगामी आ.ब.देखी शुरुवात गरिने छ ।